Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 42 (528). Неділя, дня 20. жовтня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

„Славянська взаїмність“.

В Празі від часу до часу грають комедію п. н. „Славянська взаїмність“. Перед війною, в р. 1908 відіграно цю комедію на „неославянськім конґресі“, а цего року на „першім зїзді славянських фільольоґів“, який відбувся в днях 6—13. жовтня! І старались Чехи інсценізувати цю славянську комедію так, щоб необзнакомленим з дійсним станом справи — неславянським народам західної Европи могло видатись, що між славянами дійсно панує славянська взаїмність.

Може дехто і в нас в краю чув промови в часі отворення, бо вони через радіо були рознесені по цілій Европі. Але радіо не могло передати світові того всього, що між собою говорили учасники конґресу. Треба було бачити, як плакав македонський Болгарин оповідаючи, що роблять „брати славяни“ — Серби в Македонії з тамошним болгарським населенням, якому в часі Туреччини краще велось під оглядом національним, як за теперішного „словянського“ режіму. Треба було читати словацьку ґазету „Словак“, котра саме в часі приїзду учасників конґресу до Братіслави, величезними черенками друкує на титуловій стороні: „Мадяри засуджували Словаків на 2 — 3 літа, а Чехи на пятнайцять літ“. А коли промовляв в імени Всеукраїнської Академії Наук в Києві професор московського університету Н. Сакулін і хвалився, що московські большевики перші ввели в життя цю „славянську взаїмність“, то один український учений не видержав, щоб півголосом не сказати: „неправда“, так що сусіди звернули на це увагу. Бо й справді була це не-аби-яка большевицька „славянська взаїмність“. Професор московського університету „репрезентував“ всі славянські установи під большевією і то московські, українські і білоруські — і від імени всіх тих установ промовляв. І от Всеукраїнську Академію Наук в Києві репрезентував чоловік з Москви, бо московські большевики не дозволили Всеукр. Академії Наук вислати делеґата, За те рівночасно українських учених як Єфремова і інших післали як „делеґатів“ до тюрми. І дивно, дуже дивно видавалось кожному, як делеґат по московськи говорив від імени Всеукраїнської Академії Наук, коли таки на салі було аж 3. академиків тоїж Академії, а саме: проф. Др. Е. Смаль-Стоцький, проф. Др. О. Колесса і проф. Др. К. Студинський. Гріка іронія — 3. академиків ВУАН на салі, а в її імени промовляє професор університету в Москві. Кращу „славянську взаїмність“ годі собі представити!

Була також одна промова українська проф. Др К. Студинського в імени Наукового Тов. ім. Шевченка у Львові. І нове диво! Коли президент конґресу до кождого делеґата підбігав, щоб йому подякувати за промову стисненням руки, то українського промовця не запримітив, як він сходив з трибуни. Причиною цього була згадка в промові проф. Др. Студинського про Всеукраїнську Академію Наук, і тому президент конґресу уважав цю промову невідповідною для „славянської взаїмности“ і свойому невдоволенню дав вираз в такий спосіб, що це не уйшло уваги всіх учасників конґресу.

Другий день конґресу був дуже цікавий „для славянської взаїмности“. В „Narodn-ix List-ах появився протест професорів російського (русского) університету в Празі проти недопущення їх до слова в часі отворення конґресу. „Narodni Listy“, поміщуючи цей протест, невидержали, щоб при тій нагоді не виступити проти галицьких Українців за те, що вони одержали дозвіл говорити на отворені конґресу. Але це ще нічого в порівнанню зі сензаційною вісткою, яка також появилась того самого дня про засудження словацького проф. унів. Др. Туку на літ 15 вязниці за „державну зраду“. Ця вістка була впрост бомбою киненою в „славянську взаїмність“. І характеристичне при тім ще, що *засуд був оповіщений в часописях на 4 години перед, проголошенням його в судовій в салі.* Як цей скандал міг статись нехай над цею загадкою ломлять собі голови правники. Звичайні смертельники, які добре не визнаються на параґрафах, кажуть, що з ческою юстіцією на Словаччині якось не теє... Рівночасно появились в часописях острі протести політичного провідника Словаків, о. Глітки з заявою, що Словаки на знак протесту проти несправедливого вирокоу ставлять засудженого проф. Туку як першого на листі кандидатів на послів до чеського сойму. Також оба словацькі міністри подались до димісії на знак протесту проти вироку.

Отсе квітки „славянської взаїмности“, які зацвили саме в часі гучних промов про „славянську взаїмність“. Коли до того додати, що діється на Закарпатській Україні, як там переводиться чехізацію, то будемо мати наглядний образ „славянської взаїмности“ тільки на териториї Чехословаччини.

Гучні промови говорились також на обідах і равтах. Промовив також один Українець з Харкова Пилипенко в часі обіду, виданого радою міста Праги. Коли промовець скінчив, з другого кінця салі надбіг жидок, котрий тепер є радником радянського посольства (він, як оповідають, був „Українцем“ в часі повстання проти Української Держави і був дуже активним діячем „погиблення революції“) і безцеремонно накинувся на Пилипенка. І треба було бачити як збентежений промовець стояв з руками „по швам“ перед жидком, представником большевицької влади. В тій самій хвилині зблизився до жидка згадуваний вище проф. університету в Москві, який репрезентував також Всеукр. Акедемію Наук. І от жидок став йому робити голосно докори, чому він не промовив „по русски“. А професор як провинившийся учень стояв перед можновладцем і мовчав. Свідки цієї сцени подивляли холоднокровність професора, з якою він вислухав нахабну адмоніцію жидка.

Конґрес славянських фільольоґів ще дав оден доказ, що декламації „ситих“ славян про славянську взаїмність є нічо більше, тільки брехня. Поки славянські народи не будуть всі вольні, доти не можна говорити про славанську взаїмність.

Декляметують про авторітет, а для авторітетів мають тільки кпини.

В св. письмі є речення, що хто думає, що Бога любить, а своїх ближніх ненавидить, цей пробуває в неправді.

Це, наче нароком, придумане для наших „новозорян“. Безупинно деклямують про авторітет, всіх „хаотиками“, „руїнниками“ прозивають, а самі як поступають?

Видно, що вони тільки тому так розписуються про пошану авторітету, щоби їх і їхніх патронів шанувати. Але вони самі якось почуваються наче винятими зпід цього обовязку. Для авторітетів, нашому народові найблищих і дуже потрібних, а їм невигідних, — вони мають лише кпини. Муринська етика!

От найбільший авторітет у нас — це наш Митрополит — і своїм становищем і заслугами. А „Нова Зоря“ безупинно риє під Ним. Знайдете в ній ось які „квітки“, кинені в лице Митрополитові: що він „не хоче наразитися на атаки і з людської боязні чи самолюбства мовчить там, де повиненби говорити“. Тай „маняком“ його прозивають за його обрядове візантійство. Правда, Митрополит терпеливо мовчить, але не „з боязни чи самолюбства“, тільки з благородности, як це видно власне на „Новій Зорі“. Кожний інший наш архієрей, якщоб мав під боком, таки в своїм місті, таку „Нову Зорю“, котра безупинно рилаби під ним, уже давно прогнавби її. А Митрополит мовчить...

Другий наш визначний авторітет, п. В. Липинський — авторітет, якого ми досі, на цім полі, ще не мали — національно-державний ідеольоґ, а до того великий праведник.

Чиж „Нова Зоря“, що сталась прибіжищем всяких каріеровичів, не вилляла брудні помиї на голову цього праведника, закидаючи Йому навіть „заробітки на ідеї“?! Чи не стала відзиватись до Нього так безлично, що й большевиків закасувала?! І то в часі, — коли п. В. Липинський тяжко недужий і не має змоги навіть боронитися. От, яка в них пошана авторітетів!

В своїм часі ми написали, що о. Костельник, „найбільший ум між сучасним нашим духовенством“. „Нова Зоря“ безупинно кпить собі з цього нашого вислову, а властиво з о. Костельника і з нас. От, і знов закпили собі: „бож преціньь „Укр. Голос“ рішив невідкличнo, що о. К. найвищий ум сучасного українського духовенства“.

Та ми не з пальця виссали це наше ствердження, тільки дали вислів дійсности. Не знаємо іншого — і то не лише з поміж живих, але й з поміж померших — наших священиків, котрий мавби стільки праць за собою і таких глибоких, як о. Костельник. Занудилоби наших читачів, як щоб ми хотіли вичисляти бодай приблизно всі Його праці. Для ілюстрації вичислимо тільки деякі з цих праць: Шевченко з етично-реліґійного становища (1910); У відповідь проф. Стан. Смольці (1917); Встань Україно, поезії (1918); Границі демократизму (1919); Помершій донечці, поезії (1921); Ломання душі, з літер. критики (1923); Народня чи вселенська церква (1923); Пісня Богові, лірична драма (1922); Границі вселенної (1924); Великі люде, опов. (1925); Три розправи про пізнання (1925); — Христіянська апольоґетика (1925); День Тайної Вечері (1928); Спір про епіклезу (1928); Das Prinzip der Identität — Grundlage aller Schlüsse (1929).

Крім цього о. К. писав по хорватськи, створив цілу літературу в бачванськім діялекті, а в україн. літературній мові зпід Його пера вийшло без числа статтей в „Ниві“, яку редаґує вже 10. літ, в „Богословії“, в „Ділі“ і ін.

Зваживши, що о. Костельник бачванець, що покинув свою блищу вітчину, щоби в більшій мірі прислужитися свойому народові, — тим більше повиненби Він бути для нас дорогим. Може собі „Нова Зоря“ не годитися в обрядових справах з о. Костельником, але разураз кпити собі з Нього — це нечесно. Але це власне її „метода“!

* * *

„Діло“ рознесло відомість, що о. Костельник уступив з редакції „Ниви“, щоби не стояти на перешкоді поєднанню всіх церковних кругів в „Католицькій Акції“, яка тепер зачинається під проводом Митрополита. Побачимо, чи Його слідом піде й ігумен з „Нової Зорі“, щоби в критичній хвилі прислужитися для сальвування наших церковних авторітетів.

Більше зацікавлення справою виховання нашої шкільної дітвори!

Недавно читали ми на сторінках „Українського Голосу“ про страшний упадок моралі серед нашої, передовсім сільської молоді. Читали також, що цю молодь слід орґанізувати в ріжних товариствах для молоді, як Пласт, Луг, Сокіл та інші, щоб там її з цьої хороби лікувати, а радше недузі запобігати.

І дійсно, побажатиб тільки, щоб всюди, де це є можливе у нас, такі орґанізації повставали, щоб ті орґанізації згуртували в собі всю нашу молодь, як мійську так і сільську, почавши від літ наймолодших.

З великим болем серця належить одначе піднести, що це зіпсуття панує не тільки серед нашої старшої молоді, але і серед нашої шкільної дітвори. Скількиж це разів бачиться, як дітвора вигукує по дорозі на старшого чоловіка, як ломить чужі плоти, як облягає сади, як робить шкоду в полі, як курить папіроски за крадені яйця, ітд. ітд. в безконечність.

Чи легка буде праця Пласту, Лугу, чи іншої орґанізації з матеріялом, що рекрутується з такої дітвори? Чи направду ця орґанізація сповнить як слід своє високе завдання? Щоб уможливити і улегшити працю згаданим орґанізаціям, мусимо богато уваги, енерґії і праці присвятити вихованню наших шкільних дітей. В сьогоднішній сільській одно- а найвище двоклясовій школі учитель весь свій час присвячує самій науці, а виховання відсуває на плян останній попросту для того, щоб вичерпати проґрам науки. Забуваєтъся притім, що виховання повинно бути трактоване що найменше на рівні з наукою. Коли ще тим учителем є Україцець — то він завжди знайде більше часу для виховання своїх дітей, бо йому лежить на серцю добро цих дітей — добро народу. На жаль цих учителів стає по наших селах щораз менше.

Учитель-чужинець вчить наші діти як ремісник. Він майже ніколи не скликує родичів на конференцію. Він з ними не порозумівається в справах виховання та взагалі не тримає контакту з домом, котрий то контакт для справи виховання учнів є дуже потрібний. Тут отже одно бажання до нашого громадянства: Всюди і завсіґди робити старання, щоб по селах творились вищого типу школи, в яких працювало-б українське вчительство. За українського вчителя мусить провадити рішучу і послідовну боротьбу ціле наше громадянство. На всіх вічах і довірочних нарадах треба порушувати цю справу і ухвалювати відповідні резолюції. Тимчасом кожний учитель-Українець, котрий тепер працює серед нашої дітвори, хай провадить її правильною дорогою через цілу школу, хай знайде час на відповідне її виховання, щоб нам не було сорому перед чужинцями за наше молоде покоління.

До співпраці зі школою — мусить приступити і церков. Писалося в „Укр. Голосі“ про реліґійну байдужність серед нашої сільської молоді. Не дивно воно, коли зважити, що в богатьох селах діти в школі не бачать цілими роками свойого „еґомостя“. Чому такий священик не бере собі приміру зі свойого товариша-польського священика? Польський „ксьондз“ доїздить вчити реліґії до села віддаленого 6 — 10 км., а наш священик не вчить в школі, що є тутже коло приходства. А знаєте чому? Тому, що не „жиє“ з учителем, або попросту тому, що йому не хочеться. Так дальше бути не може.

Наше ідейне духовенство повинно вплинути на таких священиків, щоб вони пильно стерегли ті чисті, невинні діточі душі від всілякого рода моральної гнилі.

О тім, як родичі повинні дбати о відповідне виховання своїх діточок, напишемо пізніще, а тепер скажемо лишень, що коли школа, дім і церков будуть спільно і однозгідно працювати, коли між ними буде постійна лучба, — то наше сільське молоде покоління стане цілком іншим, стане нашою гордістю. — А. Ст.

ВІДОЗВА

до Українського Громадянства з приводу свята „Ощадности“.

Як у трьох минулих роках, так і цего року, ідучи за прикладом цілого культурного світа, будемо обходити **всенародне „Свято Ощадности“.**

Перший всесвітний ощадностевий конґрес в Міляно, означив для щорічних ощадностевих свят день 31. жовтня. Він припадає цего року на будний, робітний день і тому **Надзірна Рада Товариства „Ощадність“ призначила в цім році на наше „Свято Ощадности“: неділю, 27. жовтня 1929.**

Цей день буде **головним днем обходу** нашого „Свята Ощадности“, передусім у Львові та у всіх повітових містах, однак і цілий ще місяць листопад залишаємо селам для всенародного відсвяткування цего свята.

Українське Громадянство!

„Свято Ощадности“ — це всенародний поклін господарній праці! Колос гаразду лиш там дозріває, де кожде покоління щоденною господарною працею доводить до цего, що своє місце оставляє нащадкам у кращому виді, ніж перебрало його від своїх батьків.

Тільки раб ненавидить праці, однак і раби позбуваються визиску й неволі, якщо запалають дійсним бажанням вільної господарної праці.

Господарна праця — це хист здобувати нові й чимраз то більші варстати праці, це хист видобувати чимраз більші прибутки, це нарешті — і передусім — хист ощадности.

Ощадність це найпевнійший шлях до гаразду, це й дбайливість і постійна думка про будуччину і сильний хребет і самопевна, горда голова. Без ощадности і найбільші придбання пропадають марно. Горе вбиває не тільки щастя, але звичайно також честь людини і громади!

Розумна, дбайлива людина щадить все доконечне для її існування, всі знаряди свойого господарства і ніколи не видає зараз усіх своїх прибутків.

Заощаджений гріш треба складати в кооперативах. Тільки відкладання лишків гроша в кооперативах на лиху годину чи на означену вищу ціль, забезпечує ощадникам незмінну вартість вкладок і їх ріст, тільки в наших господарських установах твориться і з найдрібнійших але з загальних вкладок **великий суспільний національний капітал,** яким можна двигнути народне господарство на вищий щабель і покликати до життя нові рідні варстати праці, себто нові жерела господарности, заробітку й добробуту.

Звертаємо увагу на оголошення календаря „НАШ ПРАПОР“ на 3 сторінці.

Ми, Українці, не можемо допустити, щоби навіть на нашій землі дальше випереджували нас инші народи. Тому оцею відозвою закликаємо усіх живих і відповідальних земляків, щоби й у цьому році наше „Свято Ощадности“ не обмежилося до палких слів, але скрізь дало почин до дійсної, чимраз загальнійшої, послідовної господарности та ощадности.

Ми певні, що і в цьому році в дні „Свята Ощадности“ пригадаємо собі у всіх церквах, кооперативах, у всіх відділах та збірницях ощадности, школах і товариствах, яку животворну вагу й силу має господарність та ощадність і ще кріпше приступимо всі разом до дальшого складання наших, хочби найдрібнійших, але постійних ощадностей в рідних установах на гаразд собі самим і цілому українському народови!

Всі разом відкладаймо хочби й сотики, що їх марно втрачуємо, а вже небавом будемо мати силу скріпити культуру українського села, розбудувати рідну торгівлю, рідне ремесло і рідний промисл!

Хай живе й росте всенародня українська господарна праця!

Хай живе поголовна, постійна хочби й найдрібнійша українська ощадність!

Хай живе наш господарський похід до гаразду і слави!

Львів, дня 7. жовтня 1929.

За Надзірну Раду Товариства „Ощадність“ у Львові: *Др. Михайло Волошин, о. Дамян Лопатинський.* За Управу Товариства „Ощадність“: *Др. Кость Левицький, Омелян Саєвич Остап Луцький.*

Дописи.

Сокаль. Святочне відслонення портрету о. Мітрата, Дра Василя Левицького, основателя Бурси св. О. Николая в Сокалі відбулось дня 22. вересня 1929 р., в домівці тутешної Бурси, о год. 4-ій по полудні. На свято запрошено всіх священиків і учителів з повіта і все громадянство міста Сокаля. В гарно прибраній салі висів великий артистично виконаний портрет в прекрасних різьблених рамах. Над головою пишалась золочена мітра, а в долі напис: „О. Мітрат Др. Василь Левицький“. — Саля переповнена учасниками свята; повно людий в сінях і на подвірю. Хвиля дуже урочиста. Починає промову п. Василь Еліїв, ем. учитель державного муж. семинара, теперішний голова Бурси. Говорить про любов Вітчини не пустими словами, але тревалими ділами. Солідна праця над собою, а відтак над народом, щоб піднести його економічно і культурно. Ілюструє це на особі Високо-преподобного Отця Мітрата. По укінченні студій теольоґічних він стає сотрудником і катехитом в Миколаєві. По 6-ох літах праці покликано його на професора теольоґії пасторальної і літурґіки в грецькій Колеґії св. Атаназія і на прокуратора гр-кат. Церкви в Римі. Його старанням основано осібну колеґію для питомців Українців. До будови єї богато він причинився.

В новій Колеґії був він душею всього. Перебуваючи в Римі, сам віддається студіям і на університеті св. Аполінарія складає докторат права римського і канонічного, щоби з тим більшим знанням служити Церкві і народови. З Риму переноситься в 1903 р. до Сокаля і був ту парохом і Сокальським Деканом до 1912 р., почім іменовано його крилошанином гр.-кат. Еписк. Капітули в Перемишлі, де досі тішиться черствим здоровлям і сповняє обовязки кустоса. Його 9-літний побут в Сокалі назвав цромовець золотим віком сокальської землі. За той час вибудував дві величаві церкви, одну справжню катедру в місті Сокалі, а друку в прилученім селі Поториці.

Стару історичну церкву св. Николая відновив. При церкві св. Михайла добудував притвір і закристію, казав її помалювати та побудував нову дзвінницю. Ту церкву обвів зелізними штахетами на високій підмурівці. Розширив улицю, що веде від тої церкви і приходства до нової церкви св. Петра і Павла. Відреставрував приходство і побив бляхою господарські будинки. Все це без жадної конкуренції. Побудував рівнож вікарівку, а при ній салю на міщанське касино і хор церковний, для котрого спровадив диріґента, п. Кнайчука. Коло нової церкви закупив площу і збудував захоронку, де містився український, жіночий Семинар, де мешкали СС. Служебниці і вели захоронку. На жаль, в часі війни дім цей згорів. Його старанням закуплено величавий дім для „Просвіти“, який опісля відкупила Н. Торговля. За його впливом міська рада поназивала вулиці іменами: Шевченка, Шашкевича. Він основував товариство „Сокіл“, котре мало кількадесять умундурованих членів, які зі своїм малиновим стягом брали участь у всіх патріотичних обходах не тільки в Сокалі, але і по инших більших містах Галичини. Був головою майже всіх місцевих товариств. Йому треба завдячити основання державної ґімназії в Сокалі, в якій донедавна Українці творили подавляючу більшість, тепер на жаль, в двох найнизших клясах можна Українців числити на пальцях одної руки. Його старанням закуплено величезний дім з огородом і перероблено його на Бурсу св. о. Николая. Ту є помешкання для префектів і ту має поміщення 50 питомців, учеників середних шкіл, які виховуються в релігійнім і національнім дусі. — Як опускав Сокаль той муж невичерпаної енерґії, сильної волі, що тільки памятників своєї праці полишив в Сокалі, ніхто навіть не складав йому „спасибіг“. Пращання з промовами не прийняв, бо уважав працю своїм обовязком. Щоби вихованки Бурси мали завсігди перед очима взір душпастиря і горячого патріота, Виділ постарався о портрет. Відслонений образ заяснів в повній красі в проміннях електричного світла. Громадянство відрухово заспівало о. Мітратови „Многая літа“. Закінчено свято грімкою піснею: „Боже великий єдиний“. При тій нагоді зібрано на бібліотеку бурсацьку 57 зл. О. Мітратови вислано телеґраму зі сердечними побажаннями. Серед теперішнього лихоліття особа о. Мітрата окружається в Сокалі чим раз більшим авреолем слави. Якби скрізь по містах мали ми таких парохів, таких патріотів, то наші міста справді були би нашими. — *В. С.*

Орява, пов. Сколє. Нема в життю чоловіка приємнійшої хвилі як бачити коли праця його дасть дозрілий овоч. Так громадяне нашого села дочекалися оглядати овоч своєї праці. В 1928 р., пізною осенею, заходами Виділу Чит. „Просвіта“ а старанням начальника громади, чоловіка молодого і енерґійного, розпочато будову власного дому, а в серпні 1929 р. цілковито укінчено. Дня 21. вересня в день храмового празника доконав акту посвячення о. Притуляк, голова філії Тов. „Просвіти“ у Сколім. — Не зважаючи на слоту, яка тревала цілий день, на свято зібралося численно громадянство з сусідних сіл, а також Скільська інтеліґенція як п. Др. Булак, п. Логинський. На це свято прибув посол п. Луцький, котрий виголосив до зібраних дуже гарячу промову, нагороджену гучними оплесками. — Честь громадянам села Оряви що в так короткім часі придбали гарний маєток для Читальні і через те стали взором для цілого скільського повіту.

Очевидець.

З Польщі і про Польщу.

Польща в останніх днях стоїть під враженням відбутих виборів до міських рад на Познанщині. Побіда ворогів теперішного уряду і упадок листи санаційної, вплинув підбадьорюючо на одних, а пригнобив других. Бо й справді є чого журитись і бути пригнобленим, як теж є чого радуватись побідникам-ворогам теперішнього уряду. Бо уряд робив, на протязі останніх кількох років, все можливе, щоби лиш настроїти прихильно до себе Познанщину. Згадати хочби останню загально краєву виставу в Познані, на яку уряд видав величезні гроші і все це робив для цього, щоби приподобатись познанякам. А тут тобі невдячні познаняки взяли гроші, заробили порядно на гостях, що їздили на ту виставу, деякі навіть порядно забогатіли, обдираючи гостей виставових до сорочки і щож... віддали оці самі познаняки свої голоси не на листу уряду, але на листу ворогів уряду. Найбільше голосів зібрали найзапеклищі вороги уряду такзв. ендеки, бо здобули аж 33 мандати на 60. Так само представляється програна уряду і в инших містах Познанщини. Якжеж не бути пригнобленим. — Богатомовним знаком господарського негаразду в теперішній Польщі є те, що Гарріман відкликав свій намір електрифікувати пропоновані ним области. Що вплинуло на Гаррімона, що він не забажав далі мати діло з Польщею — поки-що невідомо, але можна здогадуватися, що Гарріман зробив це тому, що не був певний, чи вложений ним гріш не пропаде. — Хоч проєкт буджету уряд вже виробив, то ще не знати, що буде зі скликанням сойму. Останні вибори до рад міських на Познанщині є аж надто немилою для уряду пригривкою до зближаючогося засідання сойму та голосовання на ньому в справі хочби лише буджетовій. Тепер тим більше нема чого сподіватися, щоби уряд перепросився зі своїми ворогами в соймі. Може до цього колись і моглоби дійти, але на перешкоді стоїть клюб одинки, клюб тзв. співпраці з урядом. Клюб цей створив саме перегороду поміж рештою сойму і урядом і через цю перешкоду не удалося пролізти досі ані урядові до сойму, ані соймові до уряду на балачки в справі порозуміння. Коли буде скликаний сойм, то так, як сьогодня стоять справи, уряд не буде мати соймової більшости і сойм переможе численністю своїх голосів. Та що з цього, коли ті всі соймові партії заразже після перемоги над урядом, стануть гризтися поміж собою і не будуть в стані створити ніякого нового уряду. Польські партії мають силу скинути теперішний уряд, але не мають сили скласти новий, інший уряд — таке є правдиве положення сучасної Польщі.

Що чувати в світі?

Большевики Зі справи Беседовского робиться щораз то більший скандал, а большевики будуть добре чіхатись по потилиці і жалувати, що вони взагалі зачинали оту цілу історію з Беседовскім. До Беседовського зголосилися представники московських еміґрантських ґазет та питали його про причину такої наглої неласки Москви супроти свойого дипльоматичного представника. Беседовський показався дуже балакучим і заявив згаданим представникам таке: „Від довшого часу трівожили мене неспокійні думки про долю С. С. С. Р. а моя віра в большевизм з кождим днем меншала. Прийшов я до пересвідчення, що большевизм не приніс Росії визволення. Головною похибкою большевизму є те що він завів в краю страшну нерівність, мимо цього що вічно говориться власне про рівність. І так робітництво в С.С.С.Р. має куди більше прав і привілеїв ніж наприклад селянство. Міста живуть коштом села. Селянин одержує всего шесту частину вартости праці і виробу своїх мозолистих рук. Також політично селянин не має ніяких майже прав і хоча совіти (ради большевицькі) походять нібито з загального і тайного голосовання, то селяне можуть вибирати дуже малу скількість своїх представників в порівнанню до робітників, мимо того що селян є сто раз більше ніж міських робітників. Коли додати, що істнує богато таких селян що є взагалі позбавлені права голосування, то стане ясно, що селяне є уважані в С.С.С.Р. за громадян третого ступня і є позбавлені всяких прав і голосу. Бачу це все і для того стає мені ясно, що в С.С.С.Р. йде до селянської протибольшевицької революції. Коли хочеться уратувати те, що ще вратувати можна, то треба устрій большевицький здемократизувати, муситься дозволити кождій партії вести свою політичну пропаґанду, дозволити на вихід ріжних ґазет та завести направду загальне право виборче, а разом з цим знести неволю селянства. Не думайте що я один так міркую. Міркує так величезна більшість населення теперішньої С.С.С.Р. Всі здають собі справу з небезпеки селянського повстання. Того свойого погляду, я не затаював і навіть написав я звіт до Москви, в якому я старався доказати слушність мойого погляду про конечність переустроєння цілої дотеперішньої системи. В останному часі як Довгалевській виїхав до Льондону, я теж хотів виїхати для поратовання здоровля і власне в тому часі приїхав представник „Чека“ Роземан. Роземан є призначений Москвою до провірювання правовірности дипльоматичних урядників за кордоном. Він зажадав від мене, щоби я оправдався з цього про, що я писав до Москви в своїх рапортах і звітах. Я відповів зовсім отверто, що це все, про що я писав є моїм переконанням і покликався навіть на Леніна, який уважав теперішний большевицький режім за переходовий і що його треба змінити. Тоді заявив Роземан, щоби я сейчас-же їхав до Москви і ставився перед судом центрального комітету, який судитиме мене за ширення контрреволюційних поглядів. Я очевидно волів подякувати за службу і лишитись за кордоном ніж їхати до Москви.“ Стільки сказав Беседовскій представникам московських еміґрантських ґазет. Очевидно, що на цьому не конець, бо Беседовскій ладиться писати великі спомини про свою службу у большевиків. В звязку зі скандалом в большевицькому посольстві має французький міністер внутрішних справ видати заборону вїзду в межі Франції всяким аґентам московської „Чека“, які виконують собі з рамені московської влади присуди, і вимушують до виїздів та тероризують жінок та дітей.

Німеччина — Штреземана похоронили з великими почестями. Одно колісце і то дуже важне в німецькій державній машині трісло, треба його заступити якимось іншим колісцем, а тут показується що ані приятелі-однодумці ані вороги Штреземана не подумали над цим хто тим новим колісцем мавби бути. Не подумали мимо того, що всі знали, що Штреземан був весь час тяжко хорий на серце, що лікарі не ворожили йому довгого життя, а навпаки твердили, що смерть може прийти ненадійно кождої хвилі“. Всі о тім знали. А мимо цього ніхто не подумав про

МАРКО МАРКІВ.

ХОДЯЧІ ТРУПИ.

> Отсих кілька стрічок посвячую тій, котру найбільше люблю, про котру вічно мрію, до якої без упину зітхаю. Тирса шелестом про неї пісню співає і піснею манить до неї всіх нас. — Та нею не є нікотра з вас.

Було це перед Зеленими Святами 1924 р. Мій знакомий запросив мене на прогульку його самоходом в сторони, про яких красу я йому не мало розказував. Запросини я радо приняв і ми зійшлись разом в означенім часі і місці. Прийшла і його жінка, з якою я стрінувся вперше. По заміні кількох слів і речень з нею, вона скоренько заспокоїла свою евину цікавість: чи я говорю по французьки. Та коли упевнилась, що я, — мовляв—не дуже теє, я запримітив у ньої вдоволення. У мене рівночасно повіяло жалем, я пригадав собі Шевченка дяківські пятаки, які і мені булиб придались в шкільних часах, а яких — на жаль — таки не було. Тямлю як нині, що за одну годину фрацузької мови в ґімназії, треба було дати всего одну корону, Та як далеко було мені до сього.

Мої знакомі в середнім віці, дуже добре матеріяльно ситуовані, далекі від політики, заборола і поневолення. Ідейні раціоналісти. Наслухувалися чимало від неме про наші сторони, постановили їх звидіти новочасною методою т. є. як найскорше і найвигіднище. Хотять купити на східних окраїнах фільварок, мріють про найгарніщі коні. Лучать інтерес з красою і вибираються самоходом з околиць Рівного через Здолбунів, Кременець, Новий Почаїв, Колодно, Збараж, Тернопіль, Теребовлю, Чортків, Устя, Семиківці, Городенку, Коломию, Делятин, Ділок, Микуличин аж до Ворохти.

Ціль подорожі моїх знакомих інша, і я про ню не розписуюсь, а моя знов інша. Підчас ньої я, неначе в калейдоскопі, запримічував танок нашого життя, та бажаю моїми враженнями поділитись.

Оттак як я це скоро розказую, так ми скоро сіли в самохід і ще скорше їдем. Самохід марки „Шевролет“, критий, а форма його зветься „лімузина“. Вправляє його в рух мотор бензиновий о силі 60 „НР“ (60 парових коней). В самоході є два місця задні, на яких вигідно мож оперти плечі і на ці місця сів мій знакомий з жінкою, далі два місця в середині є менше вигідні, сідається на них також лицем до напряму дороги і я тут сів. З переду шофер і одно місце коло нього. Є нас в самоході з шофером четверо. Жінка знайомого обладована пакунками і пакуночками, що мало мож її бачити. Вони обоє ведуть собі розмову про свої діла. Час від часу вона говорить по французьки, бо хоче, щоби не догадатись про що там їй ходить. Знов час від часу він мене дещо запитає, чого я через шум і гуркіт мотору майже не чую, та однак сего не здраджую і на кожде його звертанняся до мене, відповідаю киванням голови, або роблю міну губами і очима, або рукою кивну. При тім мучусь, бо звертаю дещо голову до нього.

Їдем аж гудить та копотиться за нами. Шофер до нікого ані слова і ніхто до нього. Вказівка, що мірить скорість їзди, показує раз 40, раз 60, 80, а деколи і 85 км. на годину. Рідко коли 90 км. Телеґрафічні стовпи при дорозі лиш мигають як на команду раз-два, раз-два. Камінчики, якими бита дорога, тому, що бачиться їх далеко і що скоро зближається до них — здається що варяться в якійсь рідкій масі і що самохід наче тоне в них. Часами здається, що самохід стоїть, а дорога, як бинда, — всувається під колеса наче тягнувби її там хтось ззаду. Та вмить звернеш голову в бік, мигають стовпи і ясно стає, що це хвилева злуда. Де-не-де видно цвинтар, стерчать на нім хрести, над якими плачуть мовчки з опущеним галуззям білі берези. Плачуть, бо чиж одна там головонька козацька спочила за волю рідної Неньки. Спіть Любі, спіть. В головах Ваших росте, цвите, тай червоніє калина. Росте вона, розвивається; що рік, то більше молодих вітів прибуває на Вашу честь і славу. Ваше геройство не перейде без заміту мимо. Тінь все остане, все—чи доля України буде добра, чи зла. Спіть Любі, спіть. — та про України волю сніть. То знов де-не-де видно разом по 7 і 8, або і більше хрестів і то рядом на горбику. Видно се братська могила. А козаки любили своїх упавших в бою товаришів; ховали, або при роздоріжжу, або на горбику.

Прикро одно при тім, що деякі хрести наших героїв хиляться, та ніхто з тих, що блище них, не здогадається поправити.

І от в цій хвилині я добачую ходячі трупи. Протираю очі, нічо не помагає. Трупи ходять. Мені стає лячно, волосся на голові дубіє. І я боюсь. А ви, а вам не лячно. Ходять трупи і в ночі і в днину. Хтож сего не налякавбися.

Їдем і їдем. Видно — стоять дуби неформено колись підчищені, їх гилля, наче рамена, взносяться до небес з доріканням: що ми кому винні. Тут і там пасуть діти суголовками худобу на валоводах. Минаєм темного діда, що тримається костуром стежки, а зпід поли його опанчі віддувається бандура. Я звертаю увагу моїх знакомих на нього і поясню, що це один арґумент більше, який вказує, чия земля по якій їдемо, та куда її треба було прискибити. Відповідь на це, було притакнення головою.

Тяжко приходилось минати дріб, а особливо качки, коли переходили дорогу в поперек, а ще тяще рогату худобу. Нераз приходилось і станути.

В полі люди досаджують бульбу. При роботі переважно жіноцтво з села. І видно зараз, що ця славна коротка мода і сюди завандрувала. І тут чути трупом. Боже, ця мода українській жінці ні до лиця, ні до твари. Чи стоїш і вітер подуває, чи схилишся або і сядеш, все воно видно ці бідні коліна, якби щось величного. І чим тут величатись. Всі знаємо, що маємо коліна.

Нікого обиджати не думаю. Але знаю, що кожда скрайність шкідлива. Принадою і красою української жінки є одній її лиш питомий жах встидливости. Як довго вона його не затрачує, так довго вона є високо чесною. Аби не бути посудженим, що я упереджений до сеї або тої моди, то зазначую виразно: все в міру. Мода коротка не гарна так, як і довга. Одна і друга не практична, так з огляду на здоровля як і на естетику. Сорочка, гобартка (фота) чи суконка — повинна сягати понище коліна, що найменше до половини голеня.

Так вбирається кожна шануюча себе і добре вихована жінка, у якої є її славна принада і жах встидливости, без огляду на її вік. Ті, що строяться коротше, є вже трупами.

Переїзджаючи з одного кінця згаданих місцевостей до другого, наглядно бачиться одну полосу, яка була під московською займанщиною і другу, що була під австрійською.

В першій запримічується ясну і чисту типовість українську, нарід побожний і привязаний дуже до своєї православної віри і церкви. Торговлю опанували тут наші виразніще: є много кооператив, які тішаться повною симпатією українського населення. Промисл в зародку розвою. Зі школою тут гірше. Всі школи де навіть одної дитини нема польської, є утраквістичні, т. є на $^{2}/_{3}$ польської, а на $^{1}/_{4}$ часть ледво українські. Там, де є бодай одна дитина польська, там школа вповні польська. Така польонізація вже робить своє. Виходять діти з такої школи, прислухуюсь їх розмові і чую: „ой, я забув свій контомір“. Чуєте і: „ксьонжка, зешит, пюро“ замість: кутомір, книжка, зшиток, перо“. Це однак не може пересуджувати справи, бо дома почуває себе кожний твердо Українцем.

Цих всіх плюсів Східна Галичина не має.

Так виглядалаб моя подорож на загал. В подробицях виходить дещо інакше.

Їдемо і вперше затримуємося в Рівнім. Заїзджаємо на базар під бензинову стацію. Мої знакомі пішли обоє в місто, шофер порається коло самоходу, має взяти бензини та води до холодження моторових циліндрів. Я зістав сам і приглядаюсь містові. Не дуже велике. Доми будовані, більше широко, чим високо. Мури припорошені і обкурені. Це витворює враження, що місто не лиш мале, але і старе. Край міста є чимало ще хат, критих соломою.

Як я так до цього всього приглядаюсь, надїздить інший великий автобус, який також заїхав під модерну помпу бензинову. Висіли з нього подорожні. Дехто пішов, куда йому випадало, а малий гурток, так з шість мущин, кожний з невеличким клунком в руці, стали недалеко автобусу, тай докінчують видно якусь свою розмову.

Зближаюсь поволи до них, а упевнившися, що говорять по українськи, — та аби якось розпочати з ними розмову, — перепрошую їх і питаю, як це місто зветься. Се мій невинний підступ, яким я часто послугуюсь. Чую нараз дві, або три відповіди: Рівне. Їх ввічливість мене скоро притягла до них. Ми познакомились. Було їх дійсно шістьох молодиків, в віці около 19 — 20 літ.

— Звідки вертаєте, чи куда їдете — питаю.

— Ми вертаємо зі Львова. Їздили записатись до промислово-технічної школи.

— Це українська школа?

— Ні, польська, державна.

— І приняли?

— Вписи приняли, але ще треба вступні іспити здавати, які відбудуться в місяці вересні.

— На що записались?

— Я на відділ будівельний; а я на монтерсько-машиновий; а я на

людину яка моглаб заступити Штреземана на випадок його смерти. Та воно не так дивне, бо найти наслідника дуже важко, просто не видко було такої людини серед Німців, що моглаб так сильно як це умів Штреземан, вхопити в свої руки керму закордонної політики післявоєнної німецької держави. Тяжко воно ще й тим, що Штреземан не лишив ніякої системи сучасної закордонної політики Німеччини. Він сам її не мав. Він йшов від одної міжнародньої конференції до другої і силою своєї особистої вартости побивав своїх соперників та виторговував від кого вдалося полегші в сплатах післявоєнних зобовязань Німеччини. Він був приклонником торгів і умів торгуватись. Це не всякому дано. Тому не диво що в Німеччині люде хоч і знають, що Штреземан вже похоронений, але їм тяжко з цим помиритись, люде не хотять цього приняти до відома. Ґазети також зраджують безрадність, а в урядових кругах панує безголовя, хоч його намагається уряд всякими способами закрити перед очима ширшого загалу. Очевидна річ що само життя висуне когось на те місце на якому стояв Штреземан. Але коли. Ось питання що стоїть перед Німеччиною і то в той час коли в світі доконуються дуже важні зміни, коли в спокійній хатині американського рибалки клеїться новий і страшний союз двох найбільших сил нашого завтра. В той саме час в Німеччині заноситься на бурю у внутрішному її життю, а цю бурю викликує захитання рівноваги. Рівновагу цю утримував власне Штреземан, а його не стало. І якби з цим фактом і не хотіла миритись Німеччина, то життя не буде довго терпіти таких ґримасів.

Анґлія. Це, що подають ґазетні відомости про хід балачок Мекдональда з Гувером, каже здогадуватись, що один другому йде так далеко на уступки, що ось ось переведуться і зникнуть всякі непорозуміння поміж Анґлією і Америкою, а буде мир і загальне морське розброєння. Очевидно, що ці відомости, це лише побожні бажання, бо якщо хто кому уступає, то напевно Мекдональд Гуверові, а не навпаки. Взагалі Анґлія в останніх часах проявляє велику внутрішну слабість і порозуміння з Америкою, хоч і коштом великих уступок з її боку — це одинокий ратунок для Анґлії. Про слабість Анґлії свідчать хочби такі факти, як вимушена на Анґлії автономія для Ірляндії та в останному часі для Єгипту, зреченняся мандату над Іраком, заповідження надання нової конституції для Індії, ну і... підписання договору Анґлії з Москвою, на чому Анґлія може лише втратити, а нічого не скористає, а в загальній европейській опінії і серед самихже Анґлійців уважається цей крок анґлійського уряду за капітуляцію перед Москвою. Коли до цього додати, що Анґлія за останній час втратила велику скількість ринків збуту на свій товар, що потягло за собою упадок богатьох галузей анґлійського промислу, а далі факт небувалої в Анґлії скрути безробіття, що знова викликує незадоволення і розбрат серед ріжних анґлійських суспільних ґруп — то в таких умовах не дивниця, що Мекдональд йде на уступки Гуверові, Гендерзон Довгалевському, — політика Анґлії робить одну по другій уступку на річ усамостійнення анґлійських кольоній в Африці та Азії. — В середу, 9. ц. м. оголошено офіціяльну заяву підписану Гувером і Мекдональдом, в якій обидві сторони висказують пересвідчення, що вже сьогодня можна говорити про забезпечення мира і неможливість в майбутньому війни поміж Анґлією та Америкою. Те, що виявилося підчас балачок і ті зобовязання, які взаїмно принято, усувають всяку підозрійливість і недовірчивість, які досі панували в поглядах про Анґльо-американське зближення. Маємо надію, — кінчиться заява — що балачки з рештою держав, в справі наших пропозицій, доведуть до загальної угоди. Стільки Гувер і Мекдональд. Що скажуть інші і що скаже життя — ще не знати. — Мекдональд розпращався з Гувером і в четвер перед полуднем виїхав з Вашинґтону до Філядельфії. Ходять слухи, що Гувер має намір в слідуючому році відвідати Анґлію і в той спосіб віддати візиту анґлійському урядові.

Франція поважнійше ніж коли небудь і щораз частіще стала займатися питанням німецько-французького порозуміння. Ґазети переповнені обговорюванням, цеї справи займаючи ріжні становища — одні за порозумінням, другі проти. Але сама балачка про те дуже богато говорить сама за себе. Бо чи було можливе ще кілька тижнів тому назад для француза, ставити справу німецько-французького порозуміння як одного з найбільш пекучих питань французької політики. Що правда говорилося богато про порозуміння а навіть союз так у Франції як і в Німеччині, але це було перед війною. Тепер відживає ця стара ідея і то здається зі ще більшою силою ніж перед війною. В звязку з голосами французьких ґазет в справі порозуміння з Німеччиною, приходить на чергу справа провірки Верзальського договору і тих областей що їх німцям забрав на сході Верзальський договір та віддав теперішній Польщі. Самі французи, що ще так недавно укладали цей договір, заговорили тепер тут і там про потребу переглянути його і провірити. Що союз чи порозуміння Франції з Німеччиною можливе лише під умовою звороту Німеччині давних її областей на сході — це добре розуміють французи і тому заговорили вони про так званий данціґський коридор і Поморя. Годі сьогодня пускатись на пророцтва, що вийде з тих намірів та як уложаться в звязку з цим взаїмовідносини Франції до її недавної сердечної союзниці Польщі. Наразі лише говориться богато про зміну цього взаїмовідношення.

Чехословаччина ніколи не жила в добросусідських відносинах з Мадярщиною. Недавна історія арештовання чехословацьких залізничих урядовців, що їх приловили Мадяре на веденню шпіонажі в некорисгь Мадярщини, ще гірше загострила ці відносини. Але ось взявся чехословацький президент Массарик за діло помирити Мадяр з Чехами. Інша справа що з цього вийде і чи взагалі можливе є в сучасних умовинах уладити так щоб і Мадяри і Чехи були задоволені. На всякий однак випадок нище наведені слова Массарика, зраджують що Чехи почувають себе наче на розярених вуглях. Ось що сказав Массарик до президента мадярського соціяльного інституту: „Я ще й тепер готовий вести переговори про мирну ревізію границь. Відтинок над Дунаєм є для нас життєвою конечністю. Тому ми конечно мусимо мати Братиславу й тамошню область, хоч вона заселена мадярами. Натомісць можна вести переговори про ревізію всіх областей де живе понад 50 проц. мадярів. Можна говорити також про ревізію областей, де живуть інші національности. Правда, і після цього лишаться ріжні національности по обох сторонах, але це матиме той наслідок, що ми взаїмно будемо добре поводитися з нашими національностями. Ми евентуально з охотою утворили би в Празі мадярський міністерський портфель. Я готовий ужити в цьому напрямі всього мого впливу, не з етично-фільософічних міркувань, а з огляду на взаїмні інтереси. Чехословаччина не може витримати тиснення з двох боків — з одного боку від німців, а з другого боку від мадярів. Тому ми спочатку спробували усунути напруження з Мадярщиною, і тому я говорив про це з письменником Талієм. Ми поробили також інші кроки, наприклад за посередництвом бувшого мадярського міністра закордонних справ дра Ґраца; ми поробили кроки також дипльоматичним шляхом, одначе не одержали жадної відповіді. Пізніще ми звернулися до німців і дійшли з ними до згоди. Я ще й тепер готовий засісти з мадярами до переговорів. Метода мадярів видається мені дивною. Коли я вперше повідомив їх, вони замісць до Праги пішли переговорювати до Букарешту. Румуни були такі льояльні, що кожного дня інформували нас про хід переговорів. Ми маємо перед широкою публичною опінією та серед дипльоматії велику перевагу супроти мадярських обвинувачень. Про нас усі знають, що ми готові до переговорів, одначе Угорщина не хоче безпосередньо переговорювати з нами. Мадяри мусять поспішити, поки я ще живу. Скільки літ я ще можу жити? Я вже стара людина. Мої очі вільні від серпанку пристрастей, який закриває очі іншим, так, що вони не можуть добре бачити своїх інтересів у будучности. Я бачу ці інтереси, одначе ні Угорщина, ні велика частина моїх земляків не годні їх бачити. Хто знає, що станеться, коли вже мене не буде?“. — Кара 15 літ тюрми на провідника найбільшої партії це кара велика. Обидві сторони — оборона і прокуратор, внесли відклик що до виміру кари. А тимчасом дня 27 ц. м. виберуть Словаки Др. Туку своїм послом і як посол буде Тука сидіти не в тюрмі але в чеському парляменті. Впрочім це ще рішати буде виборчий суд чи вибір Др. Туки уважаний буде правосильним. Вже сьогодня надходять відомости, що вислід процесу і сам процес викопав ще більше ніж досі проваллє поміж Чехами і Словаками. Засудили Др. Туку передовсім за те, що він виступав проти нехтовання Чехами прав Словаків, проти чеського централізму. Ціль присуду була переконати що Чехи, а не Др. Тука є правий. А тимчасом процес та його вислід до цеї цілі не то що не дійшов, але уґрунтував в свідомости словаків, що Др. Тука є правий, а в слід за цим вороже відношення Словаків до Чехів не ослабло а збільшилося і скріпилося.

Югославія ніяк не може зладити своїх відносин з Італією. Розганялася вона в останніх часах поробити далекойдучі пропозиції політичного та господарського характеру Італії, та хотіла якось помиритись з нею. Але тут не знати з яких міркувань та в якій цили підняла італійська преса крик, а всі ґазети є повні напастей по адресі Югославії. Очевидна річ, що Югославія відступила зі своїм кроком назад, а югославянські ґазети жалуються, що мимо найкращих бажань Югославії, нічого зі справи порозуміння вийти не може. Підозрівають далі югославянські ґазети, що мабуть Італія знова хоче зачати, ще в більшій мірі ніж досі опанувати політично Балкан, а що Югославія стоїть цьому на перешкоді, тож вістря Італії звертається проти неї. Зі заяв югославянських ґазет довідуємося, що Італія намовляє Хорватів, щоб вони відділились від Сербії та пристали, як окрема самостійна одиниця до італійської держави. Серби думають, що тих намов Хорвати не послухають і не стануть відриватись від Сербів. Це все однак вказує на те, що на Балкані вариться та ще довго варитись буде.

Палестина стоїть тепер постійно під враженням, відбуваючихся по цілому краю, процесів за останні випадки. На лаві обвинувачених засідає куди більше арабів ніж жидів. При чому жиди є звичайно суджені за незначні злочини (як от неправне ношення зброї то що), а араби здебільша за великі злочини (морду, підпалу, грабунку то що). Підчас процесів стало стоїть військо в поготівлі, а навіть літаки вештаються цілими днями понад будинками в яких відбуваються судові розправи. Араби використовують присуди для пропаґанди і в свою користь. Настрій арабів є стало в напруженню. Та жиди поки що, чуючи за собою анґлійську залогу не богато собі роблять з арабських відгрожувань. Далеко більше болить їх те що Араби проголосили бойкот жидівських крамниць, та взагалі забороняють своїм мати які небудь коншахти з жидами. В останніх часах стільки й чути нарікань жидів, що зле діється в Палестині бо араби жидів бойкотують.

водний; а я і тамті на що нас приймуть, хоч ми хотілиби дістатись до відділу шоферсько-летунського.

— Як довго були ви у Львові і чи стрічались з тамтейшими Українцями? Певно хтось з них вам порадив вписатись до тої школи?

— Про вписи до тої школи ми вичитали в оголошеннях часописей. У Львові були ми тиждень, там з ніким ми не познакомились, хиба з тими, що рівночасно з нами вписувались. Та вписувались з нами і якісь „русіні“. Українців, крім нас, не було більш ані одного. Ці „рускі“, що правда, говорити добре по українськи знали. Та ніколи ми не годні собі цього пояснити, чому вони на питання: „якої народности“, відповіли: „рускі“, „обжондку ґрецко-католіцького“.

— А ви як себе записували?

— Ми: народности Української, віри православної. Ми не дуже то умієм по польськи і це може бути перешкодою в нашім приняттю.

— Добродію, ви кажете, що у Львові є Українці. Хиба це можливе, скоро ані оден з вписуючихся з нами, до цього не признався, мимо сего, що говорить по українськи. Значиться, треба здогадуватись, що ті, що є обряду греко-католицького, а яких ми звем уніятами, — це не Українці, а рускі (російські).

— На жаль, ви здибались з мало свідомими, яких я зву — ходячими трупами, бо ані у Львові, ані коло нього росіян не було і нема. Вамжеж відомо, що Росія і рускій народ були і є на північ від України. Над Дніпром і Дністром була і є Україна, де живе український народ.

Прийшлося урвати дальшу розмову і попращатися, бо мої знакомі сиділи вже в самоході і треба було продовжати прогульку.

На їх домагання я сів лицем до них. Вона обложена пачками, пакунками і пакуночками, що ледви бачу її голову.

Самохід рушив, та розмахується чим раз скорше, аж вказівка, приряду скорости їзди, показує 40—60 км. на годину.

Знакомий попросив жінку, щоби подала йому орієнтаційну мапу, якою послугуються ті, що подорожують самоходами. Він впевнився, що їдем в потрібнім нам напрямі, а то в напрямі Здолбунона, Кременця, Нового Почаєва і Колодна. Тут маємо відпочати.

Сідаючи, тому обернувся я до них, бо всі троє зачали харчуватися. Зачинають від коняку.

— Я дякую. Не пю алькоголю під ніякою назвою!

Жінка знакомого питається:

— Чи і не курите?

— Ні, — відповідаю.

— Ох оой, а щож ви робите з тими грішми?

— Складаю. — відповідаю, ніби жартом, а в дусі думаю собі: — а хто їх має. — Що правда не пю, за те їм, а їм. Їм, бо є що.

Поволи приходить гумор і то не з чого іншого, як лиш тому, що я не пив ані одної чарки, а вони по одній, чи по дві. Їм певно смішно з мене, а мені з них.

Пакунок за пакунком розвиваємо, опорожнюємо та викидаємо через отворене віконце. І як стій, убуло більше, як половина ріжних клунків. Час в розмові минає скоро, а майже призабувається про їзду і не запримічується трясення і гойдання підчас неї.

От за час і ми в Здолбунові. Місто се майже не ріжниться від Рівного. Знова беремо воду, бензину. Мої знакомі собі в місто, а я собі, лише умовилисьмося, на яку годину маємо при самоході зійтись.

Я все по свойому, зближаюсь до найблищого гуртка людей, які своєю поверховністю мене притягають і питаю:

— Яке це місто?

Та чую відповідь:

— Пшепрашам, ми рувнєж пшеєжджами.

Я полапуюсь, та йду в інший бік, де бачу як-раз, що йде якийсь старший чоловік. Дігнав його, спитав як все, і чую відповідь:

— Здолбунів.

— А ви звідки?

— Я з далека.

— По акценті пізнаю, що не з наших сторін, так якби зпід Львова.

— Ви вгадали, як-раз з тих сторін.

Запрошує мене сісти на поблизьку лавку коло плянтів.

(Дальше буде).

Збіжева біржа.

(Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця: —.—; Жито: 22.25—23; Ячмінь: —.—; Овес: —.—; Кукурудза: —.—; Горох 45-50; Горох пільний: 32—35; Солома: 4—5; Сіно прасоване: 7—8; Гречка: 25·75—26·75; Лен 66—68; Отруби житні: 13·75 — 14·25; Отруби пшеничні; 14·25—14·75; Каша гречана: —.—; Каша ячмінна 38—39; Пенцак: 36—37; Конюшина червона 37; Просо —.—; Мак синий: 125—135; Мак сивий: 90—100.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

„НАШ ПРАПОР“, Ілюстрований Календар-Альманах на рік 1930. появився в Перемишлі накладом Видавничої Кооперативи „Наш Край“. — Здається мало котра книжка є таким частим і так радо витаним гостем в українських хатах як календарі. Селянин чи мешканець міста, богатий чи бідний приймає того щорічного гостя.

Але на жаль богато видавців використовує той великий попит читачів на календарі і часто видають їх на те, щоб лише здобути гріш, не дбаючи про його зміст, про суспільну, ідейну та національну його вартість.

Календар „НАШ ПРАПОР“ належить однак до тих наших календарів, яких редакція поставила собі за завдання дати ширшому кругові читачів здоровий національний душевний корм і те завдання, в міру розповсюднення того цінного календаря, безсумніву виконає. Лишається проте побажати, щоби „НАШ ПРАПОР“ найшов якнайширший круг Читачів, щоби з його цікавим, богатим і цінним змістом познайомилося якнайбільше людей.

Е. Дм.

Новинки.

НЕЧУВАНИЙ НАПАД НА ЗАХОРОНКУ С.С. СЛУЖЕБНИЦЬ В ДОБРОМИЛІ. Під проводом посла Павловського відбувся влом і напад добромильських маґістратників на дім С.С. Служебниць в Добромилі. Напасники виломили двері до самої захоронки, а відтак до поодиноких кімнат і кляузури, забираючи відтіля хрести, образи святих, приладдя кімнатне і кухонне, виносячи це все на двір. С.С. Служебниці не маючи куди приміститись ночують на дворі під голим небом. Цей нечуваний напад викликав сильне обурення серед нашого населення Добромильщини. Цікаво, чи ще й тепер наші люде віддалиб свої голоси на посла Павловського, який показав правдиве відношення до нашого народу, як дикий напасник.

ЯКІ НАРОДИ ПЮТЬ НАЙБІЛЬШЕ ЧАЮ? На загал в 1928 р. випито о 6½ відсотків більше чаю ніж в р. 1927. Найбільше зужитковувано чаю в Анґлії та її кольоніях, потім йде Голяндія, а слідом за нею Німеччина і С.С.С.Р.

КОТИ З ҐУМОВИМ СЕРЦЕМ. Ученим лікарям удалося перевести пробу над котами, вирізуючи їм їхне серце, а на то місце вставляючи нове ґумове. Коти жили ще після такої операції від 2–3 днів. Ділання ґумового серця було встановлене при помочі електрики. Ці проби викликали серед лікарського світа велике заінтересовання і одушевлення, а у любимців котів страшне обурення і негодовання.

ШКОЛЯРІ ПОБИЛИ КОРОЛЯ. Румунська влада устроїла була окрему школу для свого 7-літнього короля Михайла. Йому в школі дали були 36 товаришів, вибранців з країв, які належать тепер до Румунії. Але король уважав свою школу за мале королівство і зачав урядовання від того, що бив за порядком всіх товаришів. Вони спершу терпіли, а далі змовились і короля побили. Побитий король поскаржився мамі і ціла війна скінчилась тим, що розвязали королівську школу.

А ГОВОРЯТЬ, ЩО ЙДЕ ДО ЛІПШОГО... Мірилом грошевої скрути є скількість протестованих векслів. Показується, що в місяці серпні ц. р. скількість запротестованих векслів виносила в теперішній Польщі 456 тисяч 157, штук, на загальну суму 98 міліонів золотих. Виходить, що це лише комусь снилося про те, що в Польщі йде до ліпшого.

ЗЛОДІЇ В ЦЕРКВІ. До церкви в Ушневі золочівського повіту влізли серед ночі злодії і забрали ризи та 200 зл. готівкою. Злодіїв досі не зловлено.

ПОЖАРИ. В Гарейфельді, повіту Городок Ягайлонський малі діти, що бавилися сірниками викликали пожар, який знищив 39 забудовань. Пошкодованих є 17 господарів на суму 400 тисяч золотих. — На передмістю Городка Ягайлонського знищив пожар дім мешкальний і сім стоділ. Причина вогня незнана. — В Стоянові біля Камінки Струмилової знищив вогонь дім „Просвіти“ враз зі склепом кооперативи. Згорів теж і товар в склепі, а шкоди виносять біля 40 тисяч золотих. Причина пожару невідома. — В Семисках пов. Бобрецького згоріло 10 господарств. З цимом пішов весь цьогорічний урожай та знаряддя рільниче. — З димом пійшло майже ціле місточко Янів на Полісю. Огонь розширився з такою швидкістю, що не можна було майже нічого вратувати. 2000 осіб остало без даху над головою. — В Новосілках Язловецьких пов. Бучач згоріла стирта збіжа, що була власнітю дідича Блажовського. — В Грицеволі пов. Радехів стирта сіна, що була власністю Йосифа Яворського з Ляшкова. Підозрівають, що її підпалив Петро Самаль. — В Кутах пов. Золочів занялася стодола Олекси Кіпранишина. Огонь перекинувся на сусідні забудовання і знищив майно і хати кількох господарів. Шкода виносить біля 30 тисяч зл. Причиною огня було неосторожне обходження з огнем. — В Міркові, Горохівського повіту на Волині пожар знищив 39 забудовань господарських. Доси не знати хто і що було причиною огня.

ВЕСІЛЬНІ БІЯТИКИ. Завелася така погань у нас, що весілля не можуть чомусь обійтися без біятик і крові. З Яворова повідомляють, що на весіллю в Яжові Старім прийшло до бійки, серед якої упав трупом Федь Боровий пробитий баґнетом через Івана Іванишина. — В Румні пов. рудецького, замордував хтось ножем підчас весільної бійки Юрка Гревяка. — В Черлянах, пов. Городок Ягайл. при випрошуванню непрошених гостей дійшло до сутичок поміж братами Тушикевичами і поліціянтом. Вислід був такий, що поліціянт застрілив Івана Тушикевича.

НАПАД НА БІЖНИЦЮ. В Яричеві Новім трафився незвичайний випадок, що його собі люде пояснюють на всякі лади і способи. Було це так: На новий рік жидівський війшла до біжниці група парубків і натрафила саме на кімнату в якій молилися жидівки. Думаючи, що це рабунковий напад наробили жидівки крику, збіглися на те жиди і вивязалася бійка. Парібки твердять, що вони схоронилися до біжниці, втікаючи перед іншими парубками, що на них напали. Правдою є що з біжниці парубки нічого не забрали. На другий день рано напали знова незнані досі люде на жидів, що їхали на ярмарок до Камінки Струмилової. Люде здогадуються, що це парубки відвдячувалися в цей спосіб жидам, за те, що вони їх потурбували в біжниці попередного дня.

ЛЮДЕ З ШАЛЕНОЮ ПАМЯТЕЮ. В Льондоні живе собі шофер автомобілевий Сліт, який має таку шалену память, що може прочитавши ґазети повторяти все слово в слово, що там написано. Спеціяльно памятає він добре промови великих політиків і може їх повторяти навіть довший час після цього, як він їх вичитав. Але кажуть, що Сміт таки не вмився до другого такого анґлійця, що жив в 18 століттю і умів переповісти дослівно все, що говорилося на засіданнях анґлійського парляменту. В той час не вільно, ще було ґазетярам записувати промов послів і тому ґазети платили йому великі гроші за те, що він повторяв їм все про що говорилося в парляменті.

ДО ЧОГО ВОНО ЙДЕ? Нема дня, а то й години, щоби в нашому селі не було крадіжи, душегубства або бандитського нападу. Ось в Слободі Пільній, коломийського повіту, війшли на подвіря Федора Стецика, узброєні парубки і як тільки Стецик вийшов з хати, засипали його крісовими і револьверовими стрілами. На щастя ні один стріл не поцілив Стецика. Він думає, що цей напад устроїв його зять Степан Киселина.

СКІЛЬКИ ВИДОБУТО ЗОЛОТА В р. 1928 Світова продукція золота в 1928 р. осягнула вартість 83,908.433 фунтів штерлінґів. Найбільше видобуто золота в Трансвалю в Африці.

ПОГОДА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ЖОВТНЯ. 17 зачне погіршуватись погода. Сподіватись треба дощів, холодів. а навіть в деяких околицях снігу. Від 22 знова тепліше та погідніще. Біля 27 дуже гарна погода, а 24 години після неї знова зміна зовсім на протилежне. Останні дні жовтня знова погідніщі. Так віщує урядовий німецький проповідач.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ ВИЕМІҐРУВАЛО В ЧЕРВНІ З ТЕПЕРІШНОЇ ПОЛЬЩІ? Загалом виїхало 21.753 еміґрантів. З того числа 15.685 до европейських держав, а найбільше до Франції, а 6.068 до країв позаевропейських, а найбільше до Канади. Повернуло за той місяць з еміґрації до краю 2.410 осіб. З европейських країв 1.553, а з поза Европи 857.

КРОКОДИЛІ ПОЖЕРЛИ 80 ЛЮДЕЙ На острові Борнео розмножились і роззухвалилися крокодилі до тої степені, що нападають на тамтешних мешканців навіть в день. За короткій час пожерли вони 80 мешканців згаданого острова.

У ФРАНЦІЇ ЦВИТУТЬ ДЕРЕВА ДРУГИЙ РАЗ. В Полудневій Франції майже у всіх садах позацвитали в друге дерева. Тамтешна погода тепер не ріжниться нічим від погоди, що була в літі.

ЧОЛОВІК, ЩО ВКРАВ ТРАМВАЙ. В Філядельфії трафився незвичайний випадок, а саме один молодець, користаючи з цього, що кондуктори трамваєві були заняті їдженням снідання, вскочив до трамваєвого воза і пустив його в рух. Так він їздив собі по місті пів дня аж нарешті одному поліціянтові удалося вскочити підчас руху до воза і затримав його, а молодця відвів до арештів. В арештах заявив молодець, що він почувається дуже щасливим, бо нарешті сповнилася його мрія самому кермувати трамваєвим возом та їхати бажаною швидкістю.

ЯК МАТИ НАВЧИЛА. — Джозеф Дозон в Сиракюз загубив 428 долярів ще 1905 року і давно втратив надію найти свою згубу. Минувшого тижня він дістав листа і в нім чек на шістьсот долярів. Хтось, хто найшов його гроші, віддав їх з процентом. В листі було написано: „Моя мати все казала мені звернути вам ці гроші бо вони не мої. Я так і роблю і звертаю вам вашу згубу з процентом“.

Надіслане.

Звичайні Загальні Збори філії Товариства ім. Петра Могили в Перемишлі відбудуться в суботу 26. X. 1929 р. о годині 5.30 зглядно 6. вечером в салі Міщанської Каси зі звичайним порядком денним.

Виділ.

Вже вийшов з друку „Служебник“ видання Ставропіґійського Інституту з апробатою Його Екселенції Митрополита Кир Андрія з дня 22 травня 1927 ч. 3035/х, зіставлений окремою комісією по грецьким і найдавнійшим словенським книгам під редакцією оо. Д-рів Діонисія Дорожинського і Спиридіона Кархута. Ціна оправленого примірника 12 дол. амер.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко.

З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.